

Til forvaltningsmyndighetene for verneområder

Trondheim, 11.11.2019

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2019/13529

Saksbehandler:
Vibeke Husby

Rammer og opplegg for Fylkesmannen og verneområdestyrer - innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder og bestilling av tjenester fra SNO - 2020

Elektronisk søknadssenter (ESS) skal benyttes for innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder. Frist for innmelding er 10. januar 2020. Innmeldingen skal bygge på bestillingsmøter mellom Fylkesmannen/verneområdestyrer og SNO lokalt, og prioritering av oppsynsinnsats fra SNO skal inngå i møtene. Kommuner med delegert forvaltningsmyndighet skal inviteres til bestillingsmøtene.

1. Post 1420.31 – Midler til tiltak i verneområder

Forutsetninger for og prioriteringer av tiltak

Det overordnede målet for bruken av tiltaksmidlene er at naturtilstanden i verneområdene opprettholdes og bedres. For å kunne nå dette målet, er det viktig at tiltak som bedrer tilstanden til verneverdiene prioriteres høyt. Ved tildeling av midler følges derfor bestemte prioriteringer, og *Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder* er nå revidert, se vedlegg 1.

Alle innmeldte tiltak skal være i tråd med godkjent forvaltnings- eller skjøtselsplan, besøksstrategi eller andre relevante styringsdokumenter.

Midler til kartlegginger og andre nødvendige utredninger som er knyttet til tiltak, kan tildeles midler over tiltaksposten.

Fylkesmannen har ansvar for å kontakte kommuner med forvaltningsmyndighet for mindre verneområder for å registrere behov for tiltaksmidler. Innmeldte behov skal samordnes, prioriteres av fylkesmannen i dialog med kommunene og inngå i den samlede prioriterte bestillingen.

Pågående skjøtselstiltak

For Fylkesmannen kan det omsøkes en ramme på inntil kr. 150 000 per fylke for pågående skjøtselstiltak. Der fylker er slått sammen, vil rammen kunne økes tilsvarende. Dersom behovet skulle

overstige tildelt ramme, må overskytende tiltak spesifiseres som egne tiltak i ESS. Tiltak som SNO skal være økonomisk ansvarlige for, meldes uansett inn som enkelttiltak i ESS.

Fremmede arter

For bekjempelse av mink, rynkerose og stillehavsøsters er det utarbeidet handlingsplaner (DN-rapport 5-2011, DN-rapport 2013-1 og Rapport M-588, 2016). Prioriteringer gitt i handlingsplanene skal følges ved innmelding av behov for midler til slike tiltak, og metodene som er gjengitt i planene skal benyttes.

Fellingsinstruksen gjelder ikke for tjenesteytere som ikke er kontraktet gjennom SNO, dvs. at deres virksomhet må følge den ordinære jaktlovgivningen, med de rammene og begrensningene i blant annet virkemiddelbruken som ligger i denne.

Miljødirektoratet satte i 2019 i gang et prosjekt for å styrke arbeidet med hogst av fremmede treslag i verneområder. Det er etablert en prosjektgruppe bestående av noen fylkesmenn/forvaltere, SNO og Miljødirektoratet. Det vises til tidligere innmelding av aktuelle hogstprosjekter fra forvaltningsmyndighetene, og det vil i løpet av 2019 gå ut melding om hvilke av disse prosjektene som prioriteres i 2020 og som den enkelte forvaltningsmyndighet dermed må melde inn i ESS innen fristen.

Informasjonstiltak

Alle informasjonstiltak som iverksettes skal være i henhold til merkevaren Norges nasjonalparker og være forankret i en besøksstrategi. For verneområder forvaltet av verneområdestyrer og for verneområder med status som Ramsarområde, skal første generasjon besøksstrategier sendes til Miljødirektoratet for faglig godkjenning. Alle henvendelser knyttet til merkevare rettes til merkevare@miljodir.no.

Områder som har eller tåler mye besøk, områder som har særlig sårbare naturverdier (kanalisering), samt bynære områder skal prioriteres ved utarbeidelse av besøksstrategier.

Informasjonstiltak i prioriterte områder meldes inn via ESS. Fylkesmennene må også samordne og prioritere eventuelle forslag om informasjonstiltak fra kommuner med delegert forvaltningsmyndighet.

For fylkesmenn vil det for 2020 bli avsatt en ramme på kr. 200 000 per fylke til informasjonstiltak og diverse driftsmidler. Der fylker er slått sammen, vil rammen kunne økes tilsvarende. Dersom fylkesmannens behov skulle overstige tildelt ramme, må overskytende tiltak spesifiseres som egne tiltak i ESS. Info-tiltak som SNO skal være økonomisk ansvarlig for, meldes uansett inn som enkelttiltak i ESS.

Verneskiilt og skiltstenger

Totalt behov for antall verneskiilt, underskiilt og skiltstenger meldes inn sammen med de andre tiltakene i ESS. Det skal benyttes én linje for skilt og én for stenger, og der respektive antall og type skilt/stenger oppgis i merknadsfeltet.

Verneschild og underschild bestilles fra Grafika AS via deres hjemmesider:

<https://www.grafika.no/verneschild>. Retningslinjene for bruk av verneschild er justert, og det er utviklet et opplegg for å ta i bruk underschild med spesiell lokal tilpasning. Disse retningslinjene er inntil videre publisert på Grafika sine nettsider.

Det jobbes med en tilsvarende rammeavtale for bestilling og kjøp av skiltstenger. Den er ikke på plass ennå, men informasjon vil bli gitt når avtalen er klar. Se eget notat om festeanordninger for verneschild, vedlegg 2.

2. Innmeldinger av diverse andre behov

Driftsmidler til verneområdestyrer

For 2020 skal verneområdestyrene melde inn ønske om driftsmidler over post 1420.21 i ESS. Styrene kan melde inn behov om midler til henholdsvis "Drift av nasjonalpark- og verneområdestyrer" og "Forvaltningsplaner og besøksstrategier for nasjonalparker og andre store verneområder". I innmeldingen av behov for midler bør behov for opplæring av nye styrerepresentanter tas med i vurderingen. Miljødirektoratet vil også arrangere en nasjonalparkkonferanse for alle styremedlemmer og forvaltere i Trondheim 5. og 6. mai 2020. Direktoratet vil dekke opphold, men styrene må dekke reiseutgifter selv.

I tillegg vil det, innenfor de rammer som er tilgjengelige, prioriteres midler til utarbeidelse/revisjon av forvaltningsplaner samt ferdigstillelse av besøksstrategier for de verneområdene som ikke har den på plass allerede.

Forvaltningsplaner og bevaringsmål

Alle nye forvaltningsplaner, samt planer som er i oppstartsfasen, skal utarbeides i det nettbaserte FPNV-systemet. Tidligere ba vi fylkesmennene melde inn behov for midler til forvaltningsplaner via dette brevet. Behov for midler til forvaltningsplaner skal nå meldes inn i ESS, i tråd med ny rutine for innmelding; altså en egen inngang for innmelding av behov for midler over post 1420.21.

Bevaringsmål legges inn i Fagsystem for verneområdeforvaltning (NatStat). Alle bevaringsmål i NatStat skal overvåkes i samsvar med oppsatt overvåkningsfrekvens. Før nye bevaringsmål legges inn i NatStat, må rutiner for overvåking avtales med SNO, eventuelt med andre aktører. All overvåking av bevaringsmål skjer ved hjelp av NatReg. Det vil bli sendt ut informasjon om systemet i forkant av at dette skal tas i bruk våren 2020.

Sjøfuglovervåking

Tidligere ba vi fylkesmennene melde inn behov for midler til overvåking av sjøfugl i verneområder via dette brevet. Behov for midler til dette formålet skal nå meldes inn via ESS, i tråd med ny rutine for innmelding. Vi understreker at fylkesmenn, berørte nasjonalpark-/verneområdestyrer og kommuner må ha en dialog om hvilke prioriteringer som skal gjøres, og at det meldes inn felles behov for hele fylket.

Ferdsestellere

Behov for Miljødirektoratets elektroniske ferdselstellere meldes inn i ESS. Det skal både meldes inn behov for å beholde tellere som allerede er i bruk, eventuelle tellere på lager og behov for nye tellere. Behovet må begrunnes, da det erfaringsvis er stor etterspørsel etter tellere. Behov for personalressurser i felt fra SNO for oppsetting og drift, meldes inn i SNOs bestillingsskjema. SNO eller en av SNOs tjenesteytere (etter avtale med SNO) skal bistå ved utsetting og innrapportering av koordinater, stedsnavn og innlegg i basen.

Marint søppel

Det er flere av forvaltningsmyndighetene som melder inn behov for opprydding av søppel. Miljødirektoratet har en egen tilskuddspost (post 71) som omhandler marin forsøpling. Fylkesmennene vil her kunne oppfordre frivillige og ideelle organisasjoner og stiftelser, private bedrifter, selvstendige kommunale og interkommunale selskaper og samarbeidsorganer (som friluftsråd) til å søke (se egen post i ESS) for å få til et samarbeid om rydding innenfor de kystnære verneområdene. Minstesummen det kan søkes om over denne ordningen er kr. 300.000. Behov for midler til mindre tiltak knyttet til rydding av marint søppel i verneområder kan meldes inn i ESS over post 31.

3. Innspill til prioriteringer og bestilling av personalressurser fra SNO-personell

Bestillingsmøtet mellom forvaltningsmyndigheten og SNO-L er en formalisert prosess for å sikre god dialog og forutsigbarhet med hensyn til prioritering av oppsynsinnsats og gjennomføring av tiltak i felt som SNO kan utføre. Bestillingsmøte 1 avholdes i november/desember hvor rapport og erfaringer fra året som har gått gjennomgås. Både forvaltningsmyndighet og SNO bidrar med sine erfaringer og diskuterer utfordringer og behov for kommende år. Bestillingene sendes inn (se under) og etter at budsjettildelingen er gjennomført (februar/mars), gjennomføres bestillingsmøte 2 hvor endelig prioritering av SNOs innsats avtales.

Innspill og bestillinger fra Fylkesmannen skal omhandle hele Fylkesmannens og SNOs oppgaveportefølje på miljøområdet (Vedlegg 3, arkfane 1).

Innspill og bestillinger fra nasjonalpark- og verneområdestyrer omhandler kun oppgaver knyttet til forvaltning av verneområdene de forvalter (Vedlegg 3, arkfane 2).

SNO er selv ansvarlig for planlegging, prioriteringer og økonomi for gjennomføring og rapportering av tilsyns- og kontrolloppgaver (SNOs kjerneoppgaver). Det er likevel viktig at forvaltningsmyndigheten drøfter faglige utfordringer og tilsynsbehov med SNO og kommer med innspill til prioriteringer av tilsyn- og kontrollvirksomheten for kommende år. Forvaltningsmyndighetene kan i tillegg ha behov for å få utført feltoppgaver som registreringsarbeid, overvåking, vedlikehold, tiltak i verneområder (informasjons-, restaurerings-, skjøtsels- eller tilretteleggingstiltak) og lignende. Bestilling av slike tiltak (bestillingsoppgaver) fra SNO-lokalt drøftes på bestillingsmøtet. Bistand fra SNO til tiltak i regi av *Plan for restaurering av våtmark i Norge (2016-2020)*, legges også inn i skjemaet.

Bestillingsoppgavene sendes SNO (postmottak@miljodir.no) på vedlagte bestillingsskjema (se vedlegg 3). SNO vil avstemme disse oppgavene opp mot andre pålagte oppgaver, samt kapasitet og kompetanse for øvrig.

Oppgaver knyttet til registrering og skjøtsel av kulturminner må avklares med regional kulturminnemyndighet før de meldes inn til SNO-lokalt, dette for å vurdere muligheten for å samkjøre ønskede tiltak.

For tilsynsoppdrag i verneområder forvaltet av Fylkesmannen, ønskes det at fylkets «Skjema tilsynsbehov i verneområdene» brukes som grunnlag og at aktivitetsomfanget diskuteres og eventuelt justeres.

4. Elektronisk søknadssenter (ESS)

Elektronisk søknadssenter (ESS) vil være klar for innmelding i uke 48.

Behov for tiltaksmidler skal meldes inn med netto beløp, det vil si uten merverdiavgift. Den regnskapsmessige håndteringen ved bokføring av merverdiavgift, omtales i Rundskriv R-116 fra Finansdepartementet.

Innmeldingen skal være forvaltningsmyndighetenes prioriterte liste over tiltak som planlegges gjennomført i 2020.

Tiltaksmidlene vil bli tildelt i hovedtildelingen i februar/mars 2020. Dersom det skulle bli behov for supplerende tildelinger knyttet til uforutsette utgifter, meldes behov inn på e-post, se adresser under.

Når verneområdestyrer melder inn behov for tiltaksmidler, skal "søker" legges inn med navnet på verneområdestyret.

Det er viktig at det på bestillingsmøtene er enighet om hvem som skal stå oppført som økonomisk ansvarlig for de ulike tiltakene.

Dersom klimatiske forhold, som frossen mark, eller andre faktorer gjør at enkelttiltak bør realiseres før det formelle tildelingstidspunktet, må tiltaket forhåndsklareres med Miljødirektoratet, ved:

- Vibeke Husby (vibeke.husby@miljodir.no) for verneområder forvaltet av Fylkesmannen
- Line-Kristin Larsen (line-kristin.larsen@miljodir.no) for verneområder forvaltet av verneområdestyrer

Forhåndsklaringen forutsetter at tiltaket er høyt prioritert i bestillingen. De aktuelle tiltakene legges *både* inn med prioritering i ESS og formidles i egen e-post.

Frist for forvaltningsmyndigheten for innmelding i ESS er **10. januar 2020**.

Elektronisk søknadssenter <https://soknadssenter.miljodirektoratet.no/>

5. Rapportering

Rapporteringen av mer-/mindreforbruk skal skje i forbindelse med rapport pr. 31. aug. 2020 og Endelig årsrapport (EÅR, pr 31. des. 2020). Samtidig med EÅR skal det i 2020 rapporteres på enkelttiltak finansiert over post 1420.31 via ESS. Manglende rapportering kan få konsekvenser for senere tildelinger.

Planlagte tiltak som ikke blir realisert, rapporteres fortløpende til Miljødirektoratet. Det vil da bli frigjort ledige tiltaksmidler som kan komme andre verneområder til gode.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust
avdelingsdirektør
naturavdelingen

Morten Kjørstad
avdelingsdirektør
Statens Naturoppsyn

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Vedlegg

- 1 Strategi for bruk av tiltaksmidler 2020-2025
- 2 Notat om festeanordninger for verneskilt
- 3 Skjema for innspill om ønsket SNO-ressurs

Adresseliste

Alle fylkesmenn

Alle verneområdestyrer

Alle kommuner med delegert forvaltningsmyndighet for verneområder